

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ త్రిచత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రిచత్వారింశః సర్గః ॥

భద్రేణ పౌరాణాం ముఖాదాకర్ణితాయాః సీతావిషయకాశుభచర్చాయాః
శ్రీరామసమక్షే నివేదనం

తత్రోపవిష్టం రాజానముపాసంతే విచక్షణాః |
కథానాం బహురూపాణాం హాస్యకారాః సమంతతః || 7.43.1 ||

విజయో మధుమత్తశ్చ కాశ్యపో మంగలః కులః |
సురాజిః కాలియో భద్రో దంతవక్త్రః సుమాగధః || 7.43.2 ||

ఏతే కథా బహువిధాః పరిహాససమన్వితాః |
కథయంతి స్మ సంహృష్టా రాఘవస్య మహాత్మనః || 7.43.3 ||

తతః కథాయాం కస్యాంచిద్ రాఘవః సమభాషత |
కాః కథా నగరే భద్ర వర్తంతే విషయేషు చ || 7.43.4 ||

మామాశ్రితాని కాన్యాహుః పౌరజానపదా జనాః |
కిం చ సీతాం సమాశ్రిత్య భరతం కిం చ లక్ష్మణం || 7.43.5 ||

కిం ను శత్రుఘ్నముద్దిశ్య కైకేయాం కిం ను మాతరం |
వక్తవ్యతాం చ రాజానో వనే రాజ్యే వ్రజంతి చ || 7.43.6 ||

ఏవముక్తే తు రామేణ భద్రః ప్రాంజలిరబ్రవీత్ |
స్థితాః శుభాః కథా రాజన్ వర్తంతే పురవాసినాం || 7.43.7 ||

అముం తు విజయం సౌమ్య దశగ్రీవవధార్జితం |
భూయిష్ఠం స్వపురే పౌరైః కథ్యంతే పురుషర్షభ || 7.43.8 ||

ఏవముక్తస్తు భద్రేణ రాఘవో వాక్యమబ్రవీత్ |
కథయస్వ యథాతత్త్వం సర్వం నిరవశేషతః || 7.43.9 ||

శుభాశుభాని వాక్యాని కాన్యాహుః పురవాసినః |
శ్రుత్వేదానీం శుభం కుర్యాం న కుర్యామశుభాని చ || 7.43.10 ||

కథయస్వ చ విస్త్రభో నిర్భయం విగతజ్వరః |
కథయంతి యథా పౌరాః పాపా జనపదేషు చ || 7.43.11 ||

రాఘవేణైవముక్తస్తు భద్రః సురుచిరం వచః |
ప్రత్యువాచ మహాబాహుం ప్రాంజలిః సుసమాహితః || 7.43.12 ||

శృణు రాజన్ యథా పౌరాః కథయంతి శుభాశుభం |
చత్వరాపణరథ్యాసు వనేషూపవనేషు చ || 7.43.13 ||

దుష్కరం కృతవాన్ రామః సముద్రే సేతుబంధనం |
అశ్రుతం పూర్వక్షైః కైశ్చిద్ దేవైరపి సదానవైః || 7.43.14 ||

రావణశ్చ దురాధర్షో హతః సబలవాహనః |
వానరాశ్చ వశం నీతా ఋక్షాశ్చ సహ రాక్షసైః || 7.43.15 ||

హత్వా చ రావణం సంఖ్యే సీతామాహృత్య రాఘవః |
అమర్షం పృష్ఠతః కృత్వా స్వవేశ్మ పునరానయత్ || 7.43.16 ||

కీదృశం హృదయే తస్య సీతాసంభోగజం సుఖం |
అంకమారోప్య తు పురా రావణేన బలాద్భృతాం || 7.43.17 ||

లంకామపి పురా నీతామశోకవనికాం గతాం |
రక్షసాం వశమాపన్నాం కథం రామో న కుత్యతి || 7.43.18 ||

అస్మాకమపి దారేషు సహనీయం భవిష్యతి |
యథా హి కురుతే రాజా ప్రజాస్తమనువర్తతే || 7.43.19 ||

ఏవం బహువిధా వాచో వదంతి పురవాసినః |
నగరేషు చ సర్వేషు రాజన్ జనపదేషు చ || 7.43.20 ||

తస్యైవం భాషితం శ్రుత్వా రాఘవః పరమార్థవత్ |
ఉవాచ సుహృదః సర్వాన్ కథమేతద్ వదంతు మాం || 7.43.21 ||

సర్వే తు శిరసా భూమావభివాద్య ప్రణమ్య చ |
ప్రత్యూచూ రాఘవం దీనమేవమేతన్న సంశయః || 7.43.22 ||

శ్రుత్వా తు వాక్యం కాకుత్స్థః సర్వేషాం సముదీరితం |
విసర్జయామాస తదా వయస్యాంఛత్రుసూదనః || 7.43.23 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే త్రిచత్వారింశః సర్గః ||